

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Floreková Ľubica

Skúsenosti s rozvojom finančnej gramotnosti pomocou projektov na gymnáziu

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Banská Bystrica
2015

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Floreková Ľubica

Kontakt na autora: Pracovisko: Gymnázium A. Bernoláka, Mieru 307, Námestovo
e-mailová adresa: lubica6@centrum.sk

Názov OPS/OSO: Skúsenosti s rozvojom finančnej gramotnosti pomocou projektov na gymnáziu

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2015
XV. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Adriana Kvetková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

finančná gramotnosť, projektové vyučovanie, rozvíjanie finančnej gramotnosti,

Anotácia

Práca Skúsenosti s rozvojom finančnej gramotnosti pomocou projektov na gymnáziu je zameraná na rozvíjanie finančnej gramotnosti pomocou projektov na gymnáziu. Projekty Financovanie štúdia, Koľko stojí dieťa, Analýza bankových produktov, ktoré som uskutočnila na hodinách výberového predmetu Ekonomika, rozvíjajú kompetencie, ktoré menuje národný štandard finančnej gramotnosti a pomáhajú žiakom zorientovať sa vo svete financií.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Názov akreditovaného vzdelávacieho programu KV

Číslo akreditovaného
vzdelávacieho programu KV

Finančná gramotnosť

3/2010 - KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 Skúsenosti s rozvojom finančnej gramotnosti pomocou projektov na gymnáziu	7
1.1 Kontext a rámec	8
1.2 Špecifiká cieľovej skupiny	8
1.3 Zameranie OPS	8
2 Finančná gramotnosť a projektové vyučovanie	11
2.1 Finančná gramotnosť	11
2.2 Projektové vyučovanie	11
2.3 Rozvíjanie finančnej gramotnosti pomocou projektového vyučovania	12
3 Charakteristika a analýza projektov	15
3.1 Projekt Financovanie štúdia	15
3.2 Projekt Koľko stojí dieťa	20
3.3 Projekt Analýza bankových produktov	24
ZÁVER	29
ZOZNAM PRÍLOH	32

ÚVOD

Finančná gramotnosť je pojem, ktorý hovorí o všeobecných znalostiach a vedomostiach ľudí v oblasti financií, ako aj o schopnosti ľudí rozumieť a vedieť efektívne rozhodovať o svojich financiách.

Dnes takmer každý z nás využíva finančné produkty a služby. Všetci máme účet v banke, debetnú či kreditnú kartu. Napriek veľkému množstvu finančných služieb, produktov a inštitúcií, s ktorými sa stretáme každodenne a sú bežnou súčasťou nášho života a životného štýlu, nie každý je schopný sa zorientovať v konkrétnych bankových produktoch. Prieskumy poukazujú na nízku úroveň finančnej gramotnosti. Priemerná úroveň finančnej gramotnosti Slovákov je 62,5 % . Nie je to iba slovenský fenomén, ale dlhodobější svetový problém , ktorého riešením sa už niekoľko rokov zaoberá aj Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD).

Finančná gramotnosť je podľa národného štandardu schopnosť využívať poznatky na efektívne riadenie vlastných peňazí, aby si človek zaistil celoživotné finančné zabezpečenie a dokázal tak viesť domácnosť.

Finančná gramotnosť ako prierezová téma na stredných školách sa aplikuje predovšetkým v predmetoch Matematika, Občianska náuka. Na gymnáziách majú žiaci možnosť vybrať si výberový predmet Ekonomika, v rámci ktorého sa vyučujú tematické celky Peniaze a finančné inštitúcie ako aj Sociálna politika štátu.

Vo svojej práci Skúsenosti s rozvojom finančnej gramotnosti pomocou projektov na gymnáziu sa budem snažiť poukázať na to, ako sa mi pomocou žiackych projektov darí rozvíjať kompetencie , ktoré určuje národný štandard finančnej gramotnosti. Práca je rozdelená do troch kapitol.

V prvej kapitole podávam všeobecnú charakteristiku práce, opisujem kontext a rámec práce, špecifiká cieľovej skupiny, jej zameranie, navrhujeme riešenia, dávam odporúčania, menujem dôkazy a pomôcky.

Druhá kapitola je zameraná na teoretické východiská , zameriavam sa v nej na charakteristiku finančnej gramotnosti , projektového vyučovania a rozvíjanie kompetencií finančnej gramotnosti pomocou projektov.

Tretia kapitola podáva charakteristiku projektov, ktoré som uskutočnila na výberovom predmete Ekonomika vo štvrtom ročníku gymnázia. Ponúkam nielen charakteristiku projektov Financovanie štúdia, Koľko stojí dieťa, Analýza bankových produktov, ale aj

ich analýzu, pričom poukazujem na to, akým spôsobom sa mi darí rozvíjať kompetencie, ktoré určuje národný štandard finančnej gramotnosti. Zároveň poukazujem na kladné a záporné stránky jednotlivých projektov.

Práca obsahuje aj prílohy. Sú to ukážky časti žiackych projektov, ktoré môžu byť inšpiráciou pre iné projekty.

1 SKÚSENOSTI S ROZVOJOM FINANČNEJ GRAMOTNOSTI POMOCOU PROJEKTOV NA GYMNÁZIU

Ekonomika ako voliteľný predmet na gymnáziu má žiakom sprostredkovať potrebné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti, pomocou ktorých získajú základnú orientáciu vo fungovaní ekonomického systému spoločnosti. Žiaci nadobudnú schopnosť narábať so základnými ekonomickými kategóriami, pojmami, procesmi a javmi, s ktorými sa budú stretávať v každodennom živote. Ekonomika je veľmi dôležitý predmet najmä v súčasnom svete, keď je pre každého človeka dôležité orientovať sa v základných životných situáciách a keď musí robiť každodenné ekonomické rozhodnutia.

Ekonomika má významnú úlohu v procese prípravy žiaka nielen na získanie teoretických ekonomických poznatkov, ktoré budú ďalej rozvíjať na vysokých školách, ale aj nadobudnutie určitých zručností a postojov, ktoré sa týkajú ekonomického života spoločnosti každodenného života občana v nej, aby získali praktické zručnosti spojené s využívaním ekonomických ukazovateľov a právnych noriem.

Tento predmet je úzko prepojený s inými predmetmi, ako je Náuka o spoločnosti ale aj Etická výchova. Žiaci totiž okrem teoretických poznatkov a praktických zručností sú vedení k určitým etickým princípom. Všetky aktivity v rámci vyučovania ekonomiky sa odvíjajú od zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých teoretických ekonomických poznatkov a zručností v praxi. Tzn. žiak dokáže aplikovať a hodnotiť ekonomické informácie (z médií, literatúry, internetu a osobných skúseností) a vie sa pomocou nich relevantne rozhodovať, dokáže rozpoznať možnosti a spôsoby uplatnenia informácií ekonomického rázu v bežnom živote. Pretože súčasťou vyučovania ekonomiky sú témy Peniaze a finančné inštitúcie ako aj Sociálna politika štátu, predmet poskytuje priestor na rozvíjanie finančnej gramotnosti.

Hlavným cieľom predmetu je teda v širokej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie v praxi a podľa mojich skúseností je na to vhodným prostriedkom projektové vyučovanie.

1.1 Kontext a rámec

Typ školy: stredná škola, vyššie sekundárne vzdelávanie

Východiská: na to, aby mohol učiteľ zvládnuť túto OPS, potrebuje poznať cieľovú skupinu, komu je projekt určený, či ide o skupinu komunikatívnu alebo

nekomunikatívnu, potrebuje mať základné vedomosti o projektovom vyučovaní, žiaci musia vedieť pracovať v programe EXCEL

1.2 Špecifiká cieľovej skupiny

OPS je určená pre: Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ

Podkategória: učiteľ - vyššie sekundárne vzdelávanie (stredná škola)

Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť

Škola, ročník: stredná, štvrtý

Vyučovacia predmet: Ekonomika - výberový predmet

Oblasť: Človek a spoločnosť, Sociálna politika štátu, Peniaze a finančné inštitúcie

1.3 Zameranie OPS

Úroveň vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti v školách nie je na optimálnej úrovni. Výsledky, ku ktorým dospela ŠŠI hovoria, že v školách treba takéto vzdelávanie zefektívniť.

Učitelia sa zhodujú v tom, že finančnú gramotnosť na školách treba. Rodičia k nej svoje deti často nevedú aj preto, že si neuvedomujú jej dôležitosť, iní zas preto, že by vzdelávanie v oblasti financií sami potrebovali.

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Projektové vyučovanie ako moderná vyučovacia metóda postupne preniká aj na stredné školy, pretože je to nesporne efektívny spôsob výučby, pri ktorom môžeme využívať niektoré progresívne didaktické metódy ako problémové vyučovanie, kooperatívne vyučovanie, diskusiu. Samotná realizácia projektovej formy vyučovania na hodinách nie je pevne stanovená, a preto ani neobmedzuje učiteľa v jeho tvorivosti a spôsoboch realizácie vyučovacej hodiny.

Podľa súčasných výskumov v oblasti vzdelávania patrí projektové vyučovanie medzi vyučovacie koncepcie, ktoré sú charakterizované najvyšším stupňom samostatnosti poznávacej činnosti žiakov.

Projektové vyučovanie rozvíja u žiakov samostatnosť, tvorivosť, iniciatívu, kritické myslenie, schopnosť spolupráce, komunikácie, schopnosť riešiť problémy,

hľadať informácie. V pozitívnom smere sa rozvíja aj citová a hodnotová stránka žiakov. Pri plánovaní sa učia organizovať si svoju prácu, vypracovať ju, dokončiť, prekonávať vznikajúce prekážky, niešť zodpovednosť.

Projekty **Financovanie štúdia**, **Koľko stojí dieťa**, **Analýza bankových produktov**, ktoré som uskutočnila na hodinách výberového predmetu Ekonomika, kompetencie, ktoré menuje národný štandard finančnej gramotnosti rozvíjajú a pomáhajú žiakom zorientovať sa vo svete financií.

Projekt **Financovanie štúdia** je zameraný na vytváranie rozpočtu na štúdium. Žiak si v prvej fáze spočíta všetky svoje výdavky. V druhej fáze projektu navrhne spôsob financovania, pričom nepočíta s príspevkami rodičov.

Projekt **Koľko stojí dieťa** je podobným projektom. V prvej fáze žiaci zisťujú výdavky na dieťa do jedného roku. V druhej fáze musia zistiť, s akými finančnými prostriedkami od štátu môžu počítať.

V projekte **Analýza bankových produktov** si žiaci vyberajú bankový produkt, napríklad študentský účet, študentskú pôžičku, kúpu ojazdeného auta, stanovujú si minimálne 3 podmienky, napríklad, platobnú kartu, poplatky za výber z bankomatu v zahraničí, výška úrokovej sadzby a výsledná cena pôžičky a porovnávajú ponuky bánk, pričom si vyberajú pre nich najvhodnejší produkt.

Pri každom z týchto projektov žiaci pracujú s IKT.

- ***opis pozorovateľných alebo skrytých príčin***

Vo svojej praxi sa často stretávam s problémom, že žiaci nevedia aké majú vlastné finančné výdavky. V mnohých prípadoch nevedia, aký príjem má rodina. Ako pomôcť takýmto žiakom a využiť pri tom moderné komunikačné prostriedky na vyhľadávanie informácií?

Cieľavedomé využívanie projektovej metódy na hodinách prináša veľa výhod pre učiteľov a žiakov. Najdôležitejšie sú stimulácia motivácie, podpora kreativity, podpora samostatnosti, vytváranie študijných návykov a celková zmena vzťahu k predmetu a k štúdiu. Preto považujem projektové vyučovanie za vhodný spôsob, ako rozvíjať finančnú gramotnosť žiaka strednej školy.

- ***navrhované riešenia a odporúčania***

Kolegom odporúčam, aby sa zamerali individuálny prístup, to znamená, že každý projekt si žiak vytvára sám. Zároveň je potrebné, aby zabezpečili takú klímu v triede, aby sa žiaci nebáli povedať svoj názor. V žiadnom prípade nenanucovali svoj názor a neuprednostňovali len niektorých žiakov, podporovali diskusiu, korigovali ich postupy pri hľadaní informácií.

- ***overené prínosy (výsledky)***

Žiaci prakticky používajú osvojené vedomosti v reálnych situáciách, čím sa podporuje ich trvalosť a operatívnosť. Dôkazom je zlepšenie ich prístupu k financiám, pretože poznajú svoje osobné výdavky. Sú prekvapení, koľko stojí ich osobný život. Mnohí sa prvý krát stretli s tým aby si spočítali na čo míňajú peniaze a ako by si ich mohli zarobiť. Keďže sa chystajú odcestovať a študovať, získajú predstavu o tom, koľko ich to bude stáť mesačne, ročne a koľko ich bude stáť celé štúdium.

- ***dôkazy***

Žiaci sú zodpovednejší, vedia lepšie argumentovať, zlepšuje sa ich prehľad o financiách, ocenili aj spôsob nadobúdania vedomostí. Tým, že si hľadali spôsob zafinancovania štúdia bez pomoci rodičov, získali prehľad o možnosti zarobiť si peniaze pomocou brigád počas školského roka a letných prázdnin. Veľa diskutovali o reálnych možnostiach zárobku a hlavne o tom, ako dlho by mohli pracovať počas školského roka aby zárobok nešiel na úkor štúdia. Tiež našli informácie o výškach motivačného stipendia na jednotlivých vysokých školách na Slovensku a v Čechách a možnostiach ako získať študentské pôžičky. Pri spätnej väzbe na predmet považovali žiaci tieto projekty za najväčší prínos.

- ***potrebné pomôcky a prostriedky***

Počítače a pripojenie na internet

2 FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ A PROJEKTOVÉ VYUČOVANIE

2.1 Finančná gramotnosť

Finančná gramotnosť je podľa národného štandardu schopnosť využívať poznatky na efektívne riadenie vlastných peňazí, aby si človek zaistil celoživotné finančné zabezpečenie a dokázal tak viesť domácnosť.

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií.

Absolvent strednej školy by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie)

V analýze projektov poukážem na to ako sa pomocou žiackych projektov dokážu tieto kompetencie rozvíjať.

2.2 Projektové vyučovanie

Projektové vyučovanie patrí medzi vyučovacie koncepcie, ktoré vychádzajú z presvedčenia, že obsah vzdelávania získava význam vtedy, ak sa včleňuje do ľudských skúseností, alebo ak sa používa pri spoločnej činnosti. Je chápané ako doplnok ku klasickému vyučovaniu, ktorý umožňuje prehĺbovať a rozširovať kvalitu učenia sa a

vyučovania. Pomocou projektového vyučovania sa podporuje samostatnosť poznávacej činnosti žiakov.

Projektové vyučovanie môžeme zaradiť medzi metódy problémové a orientujúce sa v prvom rade na žiaka, ktorý sa má učiť na základe svojich záujmov a potrieb. Je vhodné pre žiakov nadaných, menej nadaných i pomalšie chápacích. Zdrojom nadobúdania a rozvíjania vedomostí žiakov je riešenie projektov, praktických pracovných úloh.

U žiakov sa pomocou projektov rozvíja iniciatíva, samostatnosť, tvorivosť, kritické myslenie, schopnosť spolupráce, komunikácie, schopnosť riešiť problémy, hľadať informácie. V pozitívnom smere sa rozvíja aj hodnotová stránka žiakov. Pri plánovaní sa učia organizovať si svoju prácu, vypracovať ju, dokončiť, prekonávať vznikajúce prekážky, niesť zodpovednosť. Projektové vyučovanie umožňuje, aby učenie bolo pre žiakov hrou, aby bolo pre nich príjemným a zaujímavým zážitkom.

Pretože každý projekt je jedinečný, žiak si ho vytvára sám podľa vlastných kritérií a potrieb, naozaj sa stáva pre jeho tvorca zaujímavým zážitkom.

2.3 Rozvíjanie finančnej gramotnosti pomocou projektového vyučovania

Projektové vyučovanie sa od koncepcie tradičného vyučovania líši v niekoľkých základných systémových znakoch :

- v cieľoch – rešpektovanie jedinečnosti osobnosti dieťaťa,
- v obsahu – obsah je modifikovateľný, učivo nie je cieľom, ale prostriedkom rozvoja schopností, záujmu, tvorivosti,
- v postupoch, metódach, formách – rozvíjajú tvorivosť žiakov, dôraz sa kladie na aktivitu a spoluprácu žiakov, v postavení žiaka – žiak má možnosť zasahovať do priebehu vyučovania, využíva sa jeho spontánnosť a nápaditosť, poznatky si osvojuje samostatne, preberá na seba zodpovednosť,
- v postavení učiteľa – stáva sa facilitátorom vzdelávania,
- v organizácii vyučovania – integrácia predmetov.

Na základe mojich skúseností s projektovým vyučovaním, by som chcela poukázať na niektoré kladné stránky projektového vyučovania.

Cieľavedomé využívanie projektovej metódy na hodinách prináša veľa výhod pre učiteľov a žiakov. Najdôležitejšie sú stimulácia motivácie, podpora kreativity, podpora

samostatnosti, vytváranie študijných návykov a celková zmena vzťahu k predmetu a k štúdiu.

Projektové vyučovanie **má motivačnú silu**, každý žiak si vytvára svoj projekt, vlastné dielo, ktoré môže prezentovať. Motivácia podporuje rozvoj prakticky všetkých kompetencií finančnej gramotnosti.

Projekty sú **blízke logike života**, pretože po celý život človek pracuje s financiami. Projekt **zamestnáva a formuje celú osobnosť**. Žiak musí vyhľadať informácie, spracovať ich a vytvoriť si finančný rozpočet na päť ročné štúdium, získava prehľad o výdavkoch na dieťa, stanovuje si kritéria pre výber bankového produktu. Pozná tak základné pravidlá riadenia vlastných financií, dovoľm si tvrdiť, že si tieto pravidlá dokonca sám tvorí. Do projektu je zapojená nielen kognitívna, ale aj emocionálna časť osobnosti. Vytvára si vzťah k peniazom a uvedomuje si ich potrebu pre dosiahnutie cieľa, pričom sa spolieha predovšetkým na svoje schopnosti. Dobrý projekt a jeho riešenie prináša pocit úspechu pre každého jednotlivca. Umožňuje **kvalitatívne formovanie a individualizáciu** vo vyučovaní, žiak si vytvára vlastné tempo, môže si osvojiť viac vedomostí, priniesť nové informácie, čo odliši od ostatných spolužiakov a zároveň obohatí nielen jeho ale celý kolektív.

Učí **spolupracovať**, predovšetkým, keď žiaci pracujú na spoločných častiach projektu a plnia čiastkové úlohy, rozvíja sa finančná kompetencia orientácie v zabezpečovaní základných ekonomických potrieb jednotlivca aj jeho rodiny.

Učí **diskutovať a formulovať názory**, čo je dôležité pre prepojenie s praxou, kde sa pracuje v kolektíve a taktiež podporuje schopnosť hodnotiť vlastnú sebarealizáciu, inšpiruje sa inými projektmi,

Učí **riešiť problémy**, pretože pri vytváraní projektu žiak musí vyriešiť viac problémov, ktoré na seba nadväzujú. Takto sa rozvíjajú ďalšie finančné kompetencie, ako napríklad stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie, rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť, efektívne používať finančné služby, plniť svoje finančné záväzky, zvelaďovať a chrániť svoj majetok,

Projektové vyučovanie **podnecuje tvorivosť, podnecuje intuíciu a fantáziu**. Je len na jednotlivcovi alebo skupine, akú cestu si zvolí, aké prostriedky použije.

Učí **hľadať informácie**, bez ktorých by nemohol nič vytvoriť. Je len na žiakovi, aký zdroj informácií použije, učiteľ mu pomáha ukázať cestu, kráčať však musí sám.

Projektové vyučovanie má **mravnú dimenziu**, podnecuje vytváranie vnútornej disciplíny, zodpovednosti.

3 CHARAKTERISTIKA A ANALÝZA PROJEKTOV

3.1 Projekt Financovanie štúdia

1. Názov témy: Financovanie štúdia

2. Formy realizácie:

- Vyučovacia hodina v triede
- Domáca práca
- Samostatná práca s internetom a informáciami

3. Časový rámec: 6 vyučovacích hodín

Prípravná fáza

2 vyučovacie hodiny

- oslovenie žiakov, zadanie témy,

Realizačná fáza – 2 vyučovacie hodiny

1. hodina – zozbieranie a prezentácia informácií o výdavkoch na štúdium. Žiaci pracujú v skupinách, vymieňajú si skúsenosti a diskutujú o možnosti a výške výdavkov.

2. hodina - selekcia informácií, nahrávanie informácií do programu Excel

Prezentačná - 2 vyučovacie hodiny

- prezentácia a obhajoba projektu
- vyhodnotenie

4. Vzdelávacia oblasť:

- Človek a spoločnosť/ výberový predmet Ekonomika

5. Prierezová téma:

- Finančná gramotnosť
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

6. Cieľ, očakávané výstupy:

Po absolvovaní projektu by žiaci mali vedieť:

- výdavky na štúdium na vybraných vysokých školách
- možnosť dofinancovania štúdia bez pomoci rodičov

- pracovať v skupine

7. Motivácia:

Motivačný rozhovor o výdavkoch na štúdium, možnosti zárobku na štúdium.

8. Úlohy:

- porátať výdavky na osobný život na mesiac počas stredoškolského štúdia
- pomenovať a pripočítať výdavky na vysokoškolské štúdium na mesiac
- vypočítať výdavky na prvý rok štúdia
- vypočítať výdavky na bakalárske štúdium
- vypočítať výdavky na inžinierske alebo magisterské štúdium podľa školy
- zistiť možnosti brigádnickej činnosti a výšku zárobku v mieste školy
- zistiť možnosti brigádnickej činnosti počas letných prázdnin a výšku zárobku
- vytvoriť rozpočet a porovnať výdavky s príjmami počas roka a celého štúdia
- urobiť tabuľky v programe Excel.
- zahrnúť všetky informácie, urobiť prezentáciu

9. Druh projektu: konštruktívny - vytvorenie informačnej prezentácie pod názvom Financovanie štúdia

10. Hodnotenie výstupov:

Meno žiaka	Práca s výdavkovou časťou rozpočtu /10b	Práca s príjmovou časťou rozpočtu /10b	Individualita práce, osobný prínos/10b	Úroveň prezentácie/excelovské súbory/10b	Celkový počet bodov

Analýza projektu Financovanie štúdia

Názov témy **Financovanie štúdia** som vybrala sama. Snažím sa vždy poukázať na praktickú stránku problematiky, ktorú preberám so žiakmi. Témy Peniaze a Sociálna politika štátu sú pre žiakov zaujímavé ale aj dosť teoretické, tak som rozmýšľala, ako ich prepojiť s praxou a navrhla som žiakom túto možnosť. Keďže sú v poslednom ročníku gymnaziálneho štúdia a podávajú si prihlášky na vysoké školy, tak ich to zaujalo. Projekt už aplikujem na hodinách piaty rok a žiaci ho v spätnej väzbe hodnotia ako najlepšiu časť predmetu.

Formy realizácie:

Počas jednej vyučovacej hodiny v triede žiaci pracujú spoločne vo štvorčlenných skupinách na výdavkovej časti rozpočtu. V závere hodiny menujú výdavky a ich výšku. Prebieha veľmi živá diskusia, pretože výdavky jednotlivých členov sú rôzne v závislosti od sociálneho prostredia, z ktorého žiaci pochádzajú. Výsledky spracujú žiaci do tabuliek.

Domáca práca spočíva v tom, že si žiaci nájdu informácie o výške nákladov na štúdium na jeden mesiac, pričom pracujú s internetom a hľadajú informácie na stránkach konkrétnej školy, o ktorú majú záujem.

Časový rámec: 6 vyučovacích hodín

Na prípravnú fázu stačia dve vyučovacie hodiny. Po 10 – 15 minútach už žiaci pracujú v skupinách na pomenúvaní a spočítavaní výdavkov na ich bežný život a na čo budú potrebovať ešte peniaze počas vysokoškolského štúdia.

Realizačná fáza – 2 vyučovacie hodiny

1. hodina – zozbieranie a prezentácia informácií o výdavkoch na štúdium. Žiaci pracujú v skupinách, vymieňajú si skúsenosti a diskutujú o možnosti a výške výdavkov.

2. hodina - selekcia informácií, nahrávanie informácií do tabuliek .

Tieto dve hodiny sú tiež postačujúce, pretože na ne nadväzuje domáca práca. Doma žiaci dopĺňujú informácie, ktoré našli na stránkach svojej vysokej školy, ako napríklad, sumu za obedy, platby za internát, výšku cestovného a podobne.

Hoci mám na prezentáciu vyčlenené dve hodiny, niekedy sú nepostačujúce, hlavne vtedy, ak je väčšia skupina. Veľkosť skupiny na výberový predmet Ekonomika poznám na začiatku školského roka a ak má skupina viac ako 15 žiakov, vyčlením si v tematických plánoch na projekt o dve hodiny viac. Výberový predmet Ekonomika sa

na našom gymnáziu vyučuje v dvojhodinovom bloku a preto sa mi lepšie počíta s dvoma hodinami.

Na hodnotenie výstupov sme spoločne so žiakmi vypracovali tabuľku . Žiaci projekty prezentujú individuálne a skupina im navrhuje počet bodov.

Meno žiaka	Práca s výdavkovou časťou rozpočtu /10b	Práca s príjmovou časťou rozpočtu /10b	Individualita práce, osobný prínos/10b	Úroveň prezentácie/excelovské súbory/10b	Celkový počet bodov

V prílohe č. 1 uvádzam ukážku žiackeho projektu, v ktorom sa študenti zamerali na porovnávanie výdavkov na dvoch vysokých školách. V tejto ukážke je opis jednotlivých položiek aj postup, ako žiaci získavali informácie o ich výške, ako sa rozvíja ich prístup k financiám, ako vytvárajú rozpočet. Tento projekt dostal plný počet bodov, pretože porovnával výdavky na dve školy, čo je už vyššia úroveň a prejavila sa tu v plnej miere individualita a osobný prínos žiaka.

Kladné stránky projektu:

Pomocou tohto projektu sa darí rozvíjať kompetencie, ktoré určuje národný štandard finančnej gramotnosti.

Kompetencia „nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie“ sa rozvíja takým spôsobom, že si žiaci individuálne hľadajú a vyhodnocujú výšku svojich životných nákladov. Zároveň si stanovujú základné pravidlá riadenia vlastných financií, učia sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií a vo viacerých rozpočtoch sa objavuje položka rezerva, čiže nejaké peniaze, ktoré môžu použiť v nepredvídateľných situáciách. Projekt im pomáha stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie, čím sa rozvíja potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť. V prípade, že nemajú dostatočný finančný príjem, dokážu efektívne používať finančné služby, vedia, ktoré banky a za akých podmienok ponúkajú študentské pôžičky a takisto vedia, či o takúto

službu môžu požiadať svoju školu a za akých podmienok, kedy a ako budú pôžičku splácať. Tým sa zároveň rozvíja kompetencia plnenia si svojich finančných záväzkov. Pri vytváraní rozpočtu sa našli študenti, ktorí si vytvorili prebytkový rozpočet a tak si dokázali zveľaďovať a chrániť svoj majetok.

Projekt **Financovanie štúdia podľa mojich skúseností** rozvíja predovšetkým kompetenciu „porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny“. Zároveň zhodnotí úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpiruje sa príkladmi iných projektov. Projekt ho učí porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí a orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií.

Tento projekt má silnú motivačnú silu, každý žiak si vytvára svoj projekt, vlastné dielo, ktoré môže prezentovať.

Je **blízky logike života**, pretože celý život má človek starosť o financie. Projekt zároveň **zamestnáva a formuje celú osobnosť**. Do projektu je zapojená nielen kognitívna, ale aj emocionálna časť osobnosti, žiaci si uvedomia, že peniaze sú dôležitým prostriedkom na dosiahnutie cieľa. Aj keď im určite finančne rodičia budú pomáhať počas štúdia, získajú predstavu, ako ich štúdium zaťažuje rodinný rozpočet a budú mať snahu zlepšiť rodinnú situáciu.

Tento projekt zároveň umožňuje **kvalitatívne formovanie a individualizáciu** vo vyučovaní, pretože žiak si vytvára vlastné tempo, môže si osvojiť viac vedomostí, priniesť nové informácie, čo ho odlišuje od ostatných spolužiakov a zároveň obohatí nielen jeho ale celý kolektív.

Učí **spolupracovať**, predovšetkým, vo fáze, keď žiaci pracujú spoločne na výdavkovej časti.

Učí **diskutovať a formulovať názory**, čo je dôležité pre prepojenie s praxou, kde sa pracuje v kolektíve.

Učí **riešiť problémy**, pretože pri vytváraní projektu žiak musí vyriešiť viac problémov, ktoré na seba nadväzujú.

Projekt **podnecuje tvorivosť, podnecuje intuíciu a fantáziu**. Je len na jednotlivcovi akú cestu si zvolí, aké prostriedky použije.

Učí **hľadať informácie**, bez ktorých by nemohol nič vytvoriť. Je len na žiakovi, aký zdroj informácií použije.

Projekt má aj **mravnú dimenziu**, podnecuje vytváranie vnútornej disciplíny, zodpovednosti k financiám a k rodine.

Záporné stránky projektu

Za jedinú zápornú stránku projektu považujem časovú dotáciu. Napriek tomu, že si myslím, že budem mať dost' času na prezentáciu, vždy mi nejaké hodina, dve chýbajú, pretože žiaci sú pri hodnotení veľmi pozorní a vedíme dlhšiu debatu o jednotlivých položkách rozpočtu a hlavne o jeho reálnosti.

3.2 Projekt Koľko stojí dieťa

1. Názov témy: Koľko stojí dieťa

2. Formy realizácie:

- Vyučovacia hodina v triede
- Domáca práca
- Samostatná práca s internetom a informáciami

3. Časový rámec: 4 vyučovacie hodiny

Prípravná fáza 1 vyučovacia hodina

- oslovenie žiakov, zadanie témy,

Realizačná fáza – 1 vyučovacia hodina

Zozbieranie a prezentácia informácií o výdavkoch na dieťa . Žiaci pracujú v skupinách, hľadajú internetové stránky , ktoré poskytujú informácie o výške výdavkov na dieťa do 6 mesiacov. Tiež hľadajú informácie o výške príspevku od štátu pri narodení dieťaťa .

Prezentačná - 2 vyučovacie hodiny

- prezentácia a obhajoba projektu
- vyhodnotenie

4. Vzdelávacia oblasť:

- Človek a spoločnosť/ výberový predmet Ekonomika

5. Prierezová téma:

- Finančná gramotnosť
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

6. Cieľ, očakávané výstupy:

Po absolvovaní projektu by žiaci mali vedieť:

- spočítať výdavky na dieťa do 6 mesiacov
- nájsť a vyhodnotiť výšku príspevkov od štátu na dieťa
- pracovať v skupine

7. Motivácia:

Motivačný rozhovor o výdavkoch na dieťa a príspevkoch od štátu .

8. Úlohy:

- pomenovať a zrátať výdavky na dieťa , doma nemajú žiadne veci pre novorodenca, všetko sa kupuje nové v priemerných cenách
- zistiť príspevky od štátu jednorazové
- zistiť príspevky od štátu do 6 mesiacov
- porovnať príjmy a výdavky

9. Druh projektu: konštruktívny - vytvorenie informačnej prezentácie pod názvom **Koľko stojí dieťa**

10. Hodnotenie výstupov:

Číslo skupiny	Práca s výdavkami na dieťa /10b	Práca s príjmami na dieťa do 6mesiacov/10b	Individualita práce, osobný prínos/10b	Úroveň prezentácie /excelovské súbory/10b	Celkový počet bodov

Analýza projektu Koľko stojí dieťa

Názov témy **Koľko stojí dieťa** vznikol spontánne na jednej hodine Ekonomiky. Hodiny navštevovala žiačka, ktorej sa v druhom ročníku narodilo dieťa a zamýšľali sme sa nad výdavkami na dieťa. V tom období sme mali tému Sociálna politika štátu a tak sme urobili malý prieskum trhu s detskými vecami a potrebami pre dieťa. Žiakom sa to veľmi páčilo, tak sme sa venovali aj príjmom od štátu. Samozrejme, mať dieťa nie je len o peniazoch, ale na hodinách Ekonomiky ako prvé pravidlo uvádzam, „NIČ NIE JE ZADARMO“ a tak sme sa rozhodli prepočítať výdavky na dieťa a porovnať ich s príjmami od štátu.

Formy realizácie:

Počas jednej vyučovacej hodiny v triede žiaci pracujú spoločne vo štvorčlenných skupinách na výdavkovej časti, pričom hľadajú stránky, na ktorých si vymieňajú skúsenosti mamičky. V prílohe číslo 2, v ktorej uvádzam príklad takéhoto projektu sú zobrazené aj odkazy na takéto stránky. Pozor si treba dať na čisto chlapčenské skupiny. Chlapci často nevedia, aké potreby má novorodenec, preto, ak je to možné, je potrebné vytvárať skupiny zmiešané.

V závere hodiny menujú výdavky a ich výšku. Prebieha veľmi živá diskusia, pretože výdavky jednotlivých skupín sú rôzne.

Domáca práca spočíva v tom, že si žiaci nájdu informácie o výške príspevkov od štátu či už jednorazových pri narodení dieťaťa, rodičovského príspevku, prídavkoch na dieťa.

Časový rámec: 4 vyučovacie hodiny

Na prípravnú fázu stačí 10 – 15 minút potom už žiaci pracujú v skupinách na pomenúvaní a spočítavaní výdavkov potrebných pre život dieťaťa do 6 mesiacov.

Realizačná fáza – 2 vyučovacie hodiny

1. hodina – zozbieranie a prezentácia informácií o výdavkoch potrebných pre život dieťaťa do 6 mesiacov
2. selekcia informácií, nahrávanie informácií do tabuliek

Tieto dve hodiny sú tiež postačujúce, pretože na ne nadväzuje domáca práca. Doma žiaci doplňujú informácie, ktoré našli na stránkach o výške príspevkov od štátu či už jednorazových pri narodení dieťaťa, rodičovského príspevku, prídavkoch na dieťa.

Hoci mám na prezentáciu vyčlenené dve hodiny, niekedy sú nepostačujúce, hlavne vtedy, ak je väčšia skupina.

Kladné stránky projektu:

Pomocou tohto projektu sa tiež darí rozvíjať kompetencie, ktoré určuje národný štandard finančnej gramotnosti.

Kompetencia „nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie“ sa rozvíja takým spôsobom, že si žiaci v skupinách hľadajú a vyhodnocujú výšku nákladov na dieťa do 6 mesiacov života.

Projekt Kol'ko stojí dieťa podľa mojich skúseností rozvíja predovšetkým kompetenciu „porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny“. Zároveň zhodnotí úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpiruje sa príkladmi iných projektov. Projekt ho učí porozumieť základným pojmom v oblasti sociálnych príspevkov od štátu, učí ho, že sa nedá spoľahnúť na štát, ak si chce človek založiť rodinu..

Tento projekt má je **blízky logike života**, pretože celý život má človek starosť o financie. Projekt zároveň **zamestnáva a formuje celú osobnosť**. Do projektu je zapojená nielen kognitívna, ale aj emocionálna časť osobnosti, žiaci si uvedomia, že peniaze sú dôležitým prostriedkom aj pri narodení dieťaťa a k rodičovstvu musí pristupovať zodpovedne aj ekonomicky.

Projekt učí **spolupracovať**, predovšetkým, vo fáze, keď žiaci pracujú spoločne na výdavkovej časti, zároveň učí **diskutovať a formulovať názory**.

Učí **riešiť problémy**, pretože pri vytváraní projektu žiak musí vyriešiť viac problémov, ktoré na seba nadväzujú.

Učí **hľadať informácie**, bez ktorých by nemohol nič vytvoriť. Je len na žiakovi, aký zdroj informácií použije.

Projekt má aj **mravnú dimenziu**, podnecuje vytváranie zodpovednosti k financiám a k rodine.

Na hodnotenie výstupov sme spoločne so žiakmi vypracovali tabuľku . Žiaci projekty prezentujú v skupine ako pracovali, pričom do prezentácie sa musí zapojiť každý žiak v skupine a iné skupiny im navrhujú počet bodov.

Záporné stránky projektu

1. Tvorba skupín – ako som uviedla v analýze, je potrebné vytvárať zmiešané skupiny, pretože chlapci nemajú veľa informácií o potrebách novonarodeného dieťaťa.
2. Výška príspevkov od štátu sa každoročne mení a preto je potrebné na to žiakov upozorniť.

3.3 Projekt Analýza bankových produktov

1. Názov témy: Analýza bankových produktov

2. Formy realizácie:

- Vyučovacia hodina v triede
- Domáca práca
- Samostatná práca s internetom a informáciami

3. Časový rámec: 4 vyučovacie hodiny

Prípravná fáza

10 minút

- oslovenie žiakov, zadanie témy,

Realizačná fáza – 2 vyučovacie hodiny

1. hodina – zozbieranie a prezentácia informácií o vybranom bankovom produkte. Žiaci pracujú individuálne.

3. hodina - selekcia informácií, nahrávanie informácií do programu Excel

Prezentačná - 2 vyučovacie hodiny

- prezentácia a obhajoba projektu
- vyhodnotenie

4. Vzdelávacia oblasť:

- Človek a spoločnosť/ výberový predmet Ekonomika

5. Prierezová téma:

- Finančná gramotnosť
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

6. Cieľ, očakávané výstupy:

Po absolvovaní projektu by žiaci mali vedieť:

- vybrať si bankový produkt
- stanoviť si kritériá podľa ktorých budú postupovať pri výbere najvhodnejšieho produktu
- vyhodnotiť produkty a vybrať banku, ktorá im ho ponúkne

7. Motivácia:

Motivačný rozhovor o tom, o aký bankový produkt by mali záujem, napríklad študentský účet, kúpa notebooku, auta, bytu

8. Úlohy:

- vybrať bankový produkt
- stanoviť si kritériá
- urobiť prieskum v bankách
- vybrať banku, ktorá poskytuje produkt podľa ich kritérií
- urobiť porovnávaciu tabuľku v programe Excel.
- zohrať všetky informácie, urobiť prezentáciu

9. Druh projektu: konštruktívny - vytvorenie informačnej prezentácie pod názvom produktu, ktorý si vyberú, napríklad : Študentský účet, Financovanie ojazdeného auta, Kúpa bytu, Kúpa notebooku

10. Hodnotenie výstupov:

Meno žiaka	Kritériá výberu /10b	Ponuky 3 bánk /10b Individualita práce, osobný prínos	Úroveň prezentácie /10b	Celkový počet bodov

Analýza projektu Analýza bankových produktov

Názov témy **Analýza bankových produktov** je len orientačný, pretože názov projektu si určuje žiak podľa vybraného bankového produktu. Inšpiráciou pre tento projekt mi opäť dali žiaci na jednej hodine Ekonomiky. Preberali sme tému Peniaze a finančné inštitúcie a ja som sa ich pýtala, kto z nich je majiteľom účtu a platobnej karty. V skupine boli iba dvaja, čo bolo žalostne málo. Preto som im navrhla, aby si stanovili aspoň 3 kritériá a porovnali ponuky bánk v našom meste. To bolo asi pred piatimi rokmi. Odvtedy sa situácia zlepšila, viac študentov má študentský účet a preto sa už neorientujú len na tento bankový produkt, ale majú záujem zistiť si, či im banky poskytnú nejakú pôžičku napríklad na kúpu ojazdeného auta, notebooku a podobne.

Formy realizácie:

Pri realizácii tohto projektu pracujú žiaci samostatne, prípadne vo dvojiciach, ak majú záujem o ten istý bankový produkt. V konečnej fáze si žiak aj tak vyberá produkt podľa ním stanovených kritérií.

Časový rámec: 4 vyučovacie hodiny

Na prípravnú fázu stačí 10 – 15 minút potom už žiaci pracujú samostatne, alebo maximálne v skupinách po dvoch.

Realizačná fáza – 2 vyučovacie hodiny

1. hodina – zozbieranie informácií o vybranom produkte a analýza ponúk jednotlivých bánk

2. selekcia informácií, nahrávanie informácií do tabuliek

Tieto dve hodiny sú tiež postačujúce. Ak si žiak vyberie náročnejší bankový produkt, napríklad financovanie ojazdeného auta, môže projekt dokončiť doma.

Prezentácia - na prezentáciu sú vyčlenené dve hodiny, niekedy sú nepostačujúce, hlavne vtedy, ak je väčšia skupina. Ako som už uviedla pri predchádzajúcich projektoch, koľko hodín bude vyčlenených na prezentáciu, závisí od veľkosti skupiny.

Kladné stránky projektu:

Pomocou tohto projektu sa tiež darí rozvíjať kompetencie, ktoré určuje národný štandard finančnej gramotnosti.

Kompetencia „nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie“ sa rozvíja takým spôsobom, že žiaci pracujú prevažne samostatne na nimi zvolenom bankovom produkte, pričom zdôrazňujem, aby si vybrali produkt, ktorý naozaj potrebujú analyzovať.

Projekt ho učí porozumieť základným pojmom v oblasti bankových produktov, učí ho, vyberať si podľa ním zvolených kritérií .

Tento projekt je **blízky logike života**, pretože banky potrebujú klientov a zorientovať sa iba v množstve účtov je problematické .

Projekt zároveň **zamestnáva a formuje celú osobnosť**. Do projektu je zapojená nielen kognitívna, ale aj emocionálna časť osobnosti , žiaci si uvedomia , že peniaze sú dôležitým prostriedkom a je potrebné k nim pristupovať zodpovedne.

Učí **riešiť problémy**, pretože pri vytváraní projektu žiak musí vyriešiť viac problémov, ktoré na seba nadväzujú.

Učí **hľadať informácie**, bez ktorých by nemohol nič vytvoriť. Je len na žiakovi, aký zdroj informácií použije.

Projekt má aj **mravnú dimenziu**, podnecuje vytváranie zodpovednosti k financiám a k rodine.

Na hodnotenie výstupov sme spoločne so žiakmi vypracovali tabuľku . Žiaci prezentujú projekt individuálne.

Záporné stránky projektu

1. Časová dotácia - napriek snahe, prezentačná časť projektu mi vždy zaberie viac času, ako mám stanovené v časovo - tematických plánoch, pretože trvám na tom aby žiaci svoje projekty predstavili a aby skupina ohodnotila ich projekt.
2. Tento projekt je zvlášť citlivý na hodnotenie, pretože sa nedajú stanoviť presné kritériá na hodnotenie, nakoľko projekty sú individuálne a niektoré sú veľmi jednoduché, iné mimoriadne prepracované. Ako príklad uvádzam v prílohe č. 3 žiacky projekt **Financovanie ojazdeného auta** z roku 2014.

ZÁVER

Projektové vyučovanie má medzi učiteľmi svojich zástancov aj odporcov. Pretože v odbornej pedagogickej literatúre neexistuje spoločná predstava ako má projektové vyučovanie prebiehať a čo je a nie je projekt, poskytuje mi to určitú slobodu a rozvoj tvorivosti nielen mojej, ale predovšetkým tvorivosti žiakov. Projektové vyučovanie sa postupne stáva súčasťou mojej práce ako učiteľa strednej školy, pretože umožňuje prehĺbovať a rozširovať kvalitu učenia sa a vyučovania. Pomocou neho sa obsah vzdelávania stáva súčasťou žiackych skúseností.

Nedostatočná finančná gramotnosť sa stala pre mňa a mojich žiakov výzvou, ako ju zlepšiť.

Projekty Financovanie štúdia, Koľko stojí dieťa, Analýza bankových produktov, vychádzali z potrieb žiakov, pomohli žiakom zorientovať sa vo svete financií, v tých oblastiach, o ktoré prejavili záujem. Žiaci pri realizácii projektov pracovali s IKT ale aj s informáciami, ktoré im poskytli ich známi alebo rodičia, čím sa ešte viac priblížili realite života. Pri hodnotení projektov zo strany žiakov, sa práve reálnosť projektov vysoko oceňovala.

Rozvíjanie kompetencií finančnej gramotnosti, ako ich určuje národný štandard, dostalo konkrétnu podobu. Žiaci hľadali, hodnotili a používali finančné informácie, vytvárali si základné pravidlá riadenia vlastných financií, rozoznávali riziká v riadení vlastných financií, stanovovali si finančné ciele a naplánovali si ich dosiahnutie, získavali informácie o možnosti vlastného príjmu a schopnosti sporiť, používať finančné služby, zorientovali sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, hodnotili úspešnosť vlastnej sebarealizácie, porozumeli základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí, zorientovali sa v ponukách finančných inštitúcií.

Po hodnotení projektov sme so žiakmi vyhodnotili kladné a záporné stránky.

Ako kladné stránky žiaci najčastejšie uvádzali :

- projekty vychádzali z ich potrieb
- boli blízke realite
- pracovali s IKT
- vlastné tempo
- pocit úspechu

- spoluprácu
- hodnotenie

Ako negatívne stránky uviedli:

- používanie programu EXCEL
- hodnotenie

Po vyhodnotení všetkých stránok sme došli k záveru, že projekty boli úspešné. Viacerí žiaci však nevedeli pracovať v programe EXCEL a preto som upustila od striktného používania tohto programu a dovolila som žiakom vytvárať tabuľky v programe WORD. Napriek tomu, že si žiaci stanovili kritériá hodnotenia, neboli pre všetkých vyhovujúce a tak sa v budúcnosti budeme snažiť tieto kritériá zlepšiť.

Verím, že sa moje skúsenosti s rozvojom finančnej gramotnosti pomocou projektov stanú inšpiráciou pre ďalších kolegov.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Michalová J. 2005. Ako zlepšiť projektom proces učenia sa . Metodicko – pedagogické centrum Banská Bystrica
2. Petty G. 1996. Moderní vyučování. Portál, s.r.o. ISBN 80 – 7178 – 978 - X
3. Turek I. 2008. Didaktika. Iura Edition. ISBN 978 –80 – 8078 – 198 - 9
4. ZELINA, M.: Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa. Bratislava : IRIS, 1996. ISBN 80-967013-4-7

Internetové zdroje

5. Charakteristika projektového vyučovania [online], [cit. 2.6 .2015]. Dostupné na [www:http://kekule.science.upjs.sk/chemia/mvp_net/projektove%20vyucovanie/projektove_vyucovanie/charakteristika.pdf](http://kekule.science.upjs.sk/chemia/mvp_net/projektove%20vyucovanie/projektove_vyucovanie/charakteristika.pdf)
6. Projektové vyučovanie [online], [cit. 9.6.2015] .Dostupné na www.pdf.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=a&ID=6193
7. Národný štandard finančnej gramotnosti [online], [cit. 4.6.2015].Dostupné na [www:http://www.mpc-edu.sk/library/files/narodny_standard.pdf](http://www.mpc-edu.sk/library/files/narodny_standard.pdf)

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Žiacky projekt Financovanie štúdia z roku 2015

Príloha 2 Žiacky projekt Koľko stojí dieťa z roku 2013

Príloha 3 Žiacky projekt Financovanie ojazdeného auta z roku 2014

Príloha 1 Žiacky projekt Financovanie štúdia z roku 2015

Vstupné náklady EU BA

škola:	Ekonomická univerzita BA:	Univerzita Mateja Bela BB:
1. prihláška:	32 € + 1,30€/poštovné	32 € + 1,30€/poštovné
2. literatúra na PS:	12,50 € + 1€/poštovné	0 €
3. ISIC	22 €	20 €
SPOLU:	68,80 €	53,30 €

Tabuľka č. 1: Vstupné náklady

Prihláška

Najprv by sme chceli uviesť vstupné náklady, ktoré sme buď už uhradili alebo ešte len uhradíme. Ako jedno z prvých uvádzame poplatok za prihlášku na vysokú. Na obidve školy bola možnosť odoslania poštou, ale zvýhodňované bolo odoslanie elektronicky. Cena bola v oboch prípadoch 32€, prihlášky boli odoslané elektronicky, ale taktiež sme museli odoslať aj vytlačенú elektronickú podobu prihlášky poštou, poštovné nás vyšlo na 1,30€.

Literatúra na PS

Ďalšie uvádzame literatúru potrebnú na vykonanie prijímacej skúšky. Obsahom našej prijímacej skúšky na Ekonomickej univerzite v Bratislave bude test zo základov ekonómie a ekonomiky a z dvoch cudzích jazykov, v našom prípade to sú anglický jazyk a francúzsky jazyk. Škola ponúka potrebnú literatúru.¹ Kniha ZÁLADY EKONÓMIE A EKONOMIKY v cene 6,00€; Príručka na prijímacie skúšky AJ – 2,80€; Príručka na prijímacie skúšky FR, IT² – 3,70€. Konečná suma 13,50€ vrátane poštovného 5€, ale keďže sa na objednávaní zúčastnilo viacero účastníkov, cena sa znížila na 1€.

Prijímacia skúška na Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici pozostáva z testu z anglického jazyka. Nie je potrebná žiadna literatúra.

ISIC

Ďalším z našich uvedených nákladov bude študentský preukaz ISIC. Služiaci na identifikáciu študenta danej univerzity. Jediný celosvetovo uznávaný preukaz študenta denného štúdia. Umožňuje využívať sieť výhod a študentských zliav doma i v zahraničí. Jeho

¹ <http://www.euba.sk/uchadzaci-o-studium/studijna-literatura-/e-shop/>

² Spojená forma knihy s príručkou z talianskeho jazyka

založenie v cene 22€³ na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici ponúka založenie na 20€⁴.

Naša konečná suma za vstupné náklady sú 68,80€ v podaní EU BA a 53,30€ v podaní UMB BB. Poplatok za prihlášky a potrebnú literatúru na prijímacie skúšky bol hradený z vlastných odložených nákladov, tým pádom ho už nerátame do konečnej sumy zafinancovania vysokej školy. Poplatok za ISIC bude hradený taktiež z vlastných už odložených nákladov.

Mesačné náklady

škola:	Ekonomická univerzita BA:	Univerzita Mateja Bela BB:
1. internát:	65 €	57 €
2. hygiena + kozmetika:	13 €	13 €
3. doprava:		
- tam a späť: /autostop	2-krát/1mes: 40€	4-krát/1mes: 32€
- MHD:	13 €	10 €
4. strava:		
- obedy:	2,05€/obed =61,50€	1,72€/obed; 1,72€/večera = 103,2€
- pomimo:	20 €	10 €
5. tlač + kopírovanie:	10 €	10 €
6. vreckové:	25 €	25 €
- voľný čas:	25 €	25 €
- oblečenie:	10 €	10 €
7. rezerva	20 €	20 €
8. mobil	10 €	10 €
SPOLU:		
- mesiac:	312,50 €	325 €

Tabuľka č. 2: Mesačné náklady, zdroj: vlastný

V tejto kapitole sme sa venovali mesačným nákladom potrebných na vysokú školu, bez ktorých sa žiadny študent nezaobíde. Zvolili sme si niekoľko kritérií, podľa ktorých sme zisťovali jednotlivé ceny. Výber jednotlivých kategórií bol ľubovoľný. Mnohé osobné náklady sa nám cenovo zhodujú v oboch prípadoch. Rozličné ceny sú náklady na internát, dopravu alebo stravu.

³ <https://studentskefinancie.sk/univerzita/ekonomicka-univerzita-v-bratislave>

⁴ http://www.umb.sk/umb/umbbb.nsf/page/Preukaz_denneho_studenta

Internát

Väčšina študentov či už na EU BA alebo UMB BB je ubytovaných na univerzitných internátoch. V študentských domovoch je poskytované ubytovanie počas trvania akademického roka študentom študujúcich dennou formou a študentom na krátkodobé ubytovanie.

V tomto prípade sme si zvolili formu štúdia dennú. Ubytovanie na internáte v Bratislave, v 2-posteľovej izbe stojí v priemere 65€⁵ mesačne. V Banskej Bystrici sme si taktiež zvolili 2-lôžkovú izbu a internát v cene 57€⁶ mesačne.

Hygiena + kozmetika

Keďže je nevyhnutné udržiavať hygienu, ani tento bod sme nezanevrelí a sústredili sme sa na každú maličkosť. Keďže ako ženy toho potrebujeme na hygienu, ale najmä na kozmetiku viac, náklady sa nám zvyšujú. Zamerali sme sa na kozmetiku každého druhu, či už vlasovú, telovú a samozrejme kozmetiku potrebnú na tvár. Z hygieny sme nemohli opomenúť každodennú hygienu alebo už tú osobnú. Spočítali sme všetky nevyhnutné veci a určili sme si orientačnú cenu za jeden mesiac a po vzájomnej dohode sme určili 13€.

Doprava

Každý jeden z nás niekde cestuje každý deň, je to nevyhnutnou súčasťou života. Ubytovaním na študentskom internáte sa určite budeme vracat' domov k našim rodinám. Záleží už od nás v akých intervaloch. My sme si zvolili 2-krát do mesiaca z Bratislavy a každý týždeň z Banskej Bystrice. Našu voľbu ovplyvňovala diaľka miest. Rátali sme s tým, že do a z Bratislavy budeme cestovať tzv. „autostopom“ (cesta autom po vzájomnej dohode s našim známym), čoho cena jednosmernej cesty sa pohybuje okolo 10€, tam aj späť – 20€. Čiže ak by sme chodievali 2-krát do mesiaca domov, celková cesta by nás vyšla 40€. Naopak z Banskej Bystrice sa chceme dostávať každý týždeň domov. Jednosmerná cesta „autostopom“ by stála 4€, tam aj späť – 8€, 4-krát do mesiaca 32€.

Dôležité je aj spomenúť mestskú hromadnú dopravu. O tejto informácii sme sa zväčša pýtali svojich známych, keďže si nevieme predstaviť koľko budeme cestovať po meste. Približná cena v oboch prípadoch je 13€⁷ mesačne.

⁵ <https://studentskefinancie.sk/univerzita/ekonomicka-univerzita-v-bratislave>

⁶ <http://www.umb.sk/umb/umbbb.nsf/page/SD3>

⁷ <https://studentskefinancie.sk/univerzita/ekonomicka-univerzita-v-bratislave>

Strava

Obidve vysoké školy ponúkajú študentom možnosti stravovania sa v školských jedálňach. EU BA ponúka možnosť obedov. Za každé jedno denné obedové menu v priemernej hodnote 2,05€⁸. Tým pádom mesačná hodnota vychádza na 61,50€. Zatiaľ čo v Banskej Bystrici ponúkajú študentom nielenže obedové menu, ale aj večeru. Obed + večera v cene 1,72€⁹ zvlášť. Ak by sme chodievali pravidelne na obed a večeru mesačná hodnota by nás vyšla 103,20€. Samozrejme, musíme pripočítať aj ďalšie náklady na stravu, najmä v Bratislave, keďže máme v ponuke len obedové menu, zvyšok dňa si musíme zabezpečiť sami, určili sme si približnú cenu 20€ na mesiac, v ktorej zahrňujeme raňajky a večeru. V Banskej Bystrici sme si určili mesačnú cenu 10€, pretože obed aj večeru už máme zabezpečenú, takže nám zostávajú len raňajky.

Tlač + kopírovanie

Ako študenti musíme počítať aj s tým, že na veľa materiálov potrebných na danej vysokej škole nám nevystačí len pero a papier. Taktiež si budeme musieť zabezpečiť aj iné prostriedky ku získaniu informácií. Najmä, čo sa týka tlačených foriem poznámok, veľa kopírovania a pod. Ako zdroj informácií k tejto téme sme takisto potrebovali poradiť od druhých. Odpovede sa veľa nelíšili a zaokrúhlili sme to na 10€ za mesiac.

Vreckové

My, ako študenti nesmieme zabúdať na náš voľný čas a využívať ho plnohodnotne. Nejaké posedávanie s priateľmi alebo odreagovanie sa pri nakupovaní. S tým nakupovaním sa chceme aj uskromniť a veľmi peniazmi nemrhať. Po zvážení tohto bodu ohľadom štatstva sme si určili priemernú cenu za mesiac 10€. Čo sa týka vychádzok s priateľmi a celkového voľného času, sme sa dohodli na priemernú mesačnú cenu 50€.

Rezerva

Netreba peniaze len míňať, ale aj si niečo odložiť. V tomto bode chceme poukázať na to, či sme schopní si aj nejaké peniaze odložiť, či už len do budúcnosti alebo na „horšie“ časy, ktoré by sa nám v každom prípade zišli. Našou čiastkou je 20€ odložených peňazí za jeden mesiac.

⁸ <https://studentskefinancie.sk/univerzita/ekonomicka-univerzita-v-bratislave>

⁹ http://www.umb.sk/umb/umbbb.nsf/page/Stravovacie_sluzby

Mobil

Mobil je neodmysliteľnou súčasťou nášho každodenného života. Potrebujeme byť v kontakte s ostatnými, patrí medzi najpoužívanější zdroj v spojení sa s druhými. Preto ani my si nevieme predstaviť nepoužívať mobilný telefón. Paušál nemáme predplatený, ale dobíjame si každý mesiac čiastku 10€ pomocou dobíjacieho kupónu.

Ročné náklady

- **Stupeň Bc.**

	EU BA:	UMB BB:		EU BA:	UMB BB:		EU BA:	UMB BB:
	1.ročník			2.ročník			3.ročník	
SPOLU:								
- rok:	3 125 €	3 250 €		3 125 €	3 250 €		3 125 €	3 250 €

Tabuľka č. 3: Bc., zdroj: vlastný

→ **SPOLU:**

EU BA: 1. + 2. + 3.ročník = 9375 €

UMB BB: 1. + 2. + 3.ročník = 9750 €

Po úspešnom absolvovaní prvého stupňa vysokoškolského vzdelania Bc. na Ekonomickej univerzite v Bratislave naše náklady sú 9375 €. Na univerzite po troch rokoch štúdia sú naše náklady 9750€.

- **Stupeň Mgr.**

Vstupným nákladom na druhý stupeň vysokoškolského vzdelania je poplatok za podanie prihlášky. V prípade EU BA je poplatok za prihlášku na druhý stupeň 32€. Na UMB BB to je 15€.

	EU BA:	UMB BB:		EU BA:	UMB BB:
	4.ročník			5.ročník	
SPOLU:					
- rok:	3 125 €	3 250 €		3 125 €	3 250 €

Tabuľka č. 4: Mgr

→ **SPOLU:**

EU BA: 4. + 5.ročník = 6250€

UMB BB: 4. + 5.ročník = 6500€

Po úspešnom absolvovaní štúdia na druhom stupni sa naše náklady rovnajú sume 6250€ na Ekonomickej univerzite v Bratislave a 6500€ na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Možnosti dofinancovania štúdia

1. ROČNÍK:	
peniaze v rezerve:	500 €
brigáda cez leto:	1 200 €
dary:	100 €
brigáda počas štúdia:	40€/víkend
spolu:	3 400 €

2.-5. ROČNÍK:	
rezerva:	400 €
brigáda cez leto:	1 200 €
dary:	100 €
brigáda počas štúdia:	64€/mes
spolu:	3 300 €

Tabuľka č. 5 a 6: Dofinancovanie štúdia

V tejto kapitole sme sa zamerali na jednotlivé možnosti dofinancovania štúdia na vysokej škole. Naše peniaze v rezerve sú 500€. Brigádu, ktorá sa uskutoční cez leto v zahraničí odhadujeme na priemerný zárobok 1200€. V rodine si dávame aj peňažné dary k jednotlivým sviatkom, cena sa pohybuje okolo 100€ za 1 rok. Ako študenti si chceme nájsť brigádu aj počas štúdia, keď sme počítali, že budeme pracovať len cez víkendy - piatok a sobotu v 8-hodinových intervaloch. Naš mesačný zárobok bude 120€. Po sčítaní týchto možností sme dospeli k záverečnému výsledku 3400€, ktorý pokryje náklady za prvý ročník na oboch univerzitách. Ak svoju činnosť budeme opakovať každoročne, naše náklady budú dostatočne pokryté. Ba dokonca, môžeme počítať aj so zvyškom, ktorý sa môže pohybovať v rozmedzí 750€ - 1375€ v závislosti od univerzity.

Príloha 2 Žiacky projekt Koľko stojí dieťa z roku 2013

Koľko stojí dieťa

Výdavky

Rozhodli sme sa vypočítať výdavky na pol roka, čiže prvých 6 mesiacov. Rátame s tým, že doma nemáme žiadne veci pre novorodenca. Všetko kupujeme nové v priemerných cenách. Ceny sme si zistili v miestnom obchode v Námestove. Výdavky môžeme rozdeliť do niekoľkých častí:

Prvá výbavička:

6ks košieľok	4*6	24 €
4 ks dupačky	4,60*4	18,40 €
5 ks bavľ. kabátik	4*5	20 €
4 ks body	5*4	20 €
4 ks poštoľky	2,10*4	8,40 €
5 párov ponožiek	1,30*5	6,50 €
2 ks ľahké bavlnené čiapčky	1,80*2	3,60 €
2 ks pyžamo	7*2	14 €
2 ks svetřík	10*2	20 €
2 ks rukavičiek	1,30*2	2,60 €
Celková suma za 3 mesiace		137,50 €
Celková suma za 6 mesiacov		275 €

Počítame s tým, že všetko budeme kupovať nové a o 3 mesiace budeme kupovať rovnaké množstvo, ale už vo väčšej veľkosti.

Kúpanie a následné ošetrovanie:

2 ks mydlo	1,99*2	3,98 €
2 ks šampónu	2,60*2	5,20 €
2 ks krému	5,90*2	11,80 €
Vatové tyčinky	2,10	2,10 €
Suma za 3 mesiace		23,08 €
Celková suma za 6 mesiacov		46,16 €

Tieto veci budem kupovať o 3 mesiace znovu, pretože niektoré nevystačia na 6 mesiacov.

(Tabuľka dole) Tieto veci nebudeme kupovať každé 3 mesiace. Vystačia na 6 mesiacov.

Teplomer do vaničky		2,20 €
Vanička		9 €
3 ks bavl. osušky	5*3	15 €
Kefa na vlasy		2,20 €
Zaoblené nožnice na nechty		3 €
Celková suma za 6 mesiacov		31,40 €

Prebaľovanie:

Prebaľovacia podložka		14 €
-----------------------	--	------

Kúpime len jednu na 6 mesiacov.

2 ks Krém na zadoček	3,30*2	6,60 €
2ks Vlhčené obrúsky	2*2	4 €
Jednorazové plienky za 3 mes.	600*0,22 (1200*0,22)	132 € (264€)
Celková suma za 3 mesiacov		142,60 €
Cel. suma za 6 mesiacov + vanička		299,20 €

Budeme používať len jednorazové plienky.

Denne v priemere dieťa spotrebuje 7 kusov jednorazových plienok. Jedna plienka v priemere stojí 0,22 €. Balenie priemerne obsahuje 50 ks, čo nám bude stačiť na 1 týždeň. Balík v priemere stojí 11€ (samozrejme, dá sa ja lacnejšie, alebo drahšie). Takže za 3 mesiace spotrebujeme 600 ks plienok = 132 € a za 6 mesiacov 1200 kusov plienok = 264 €

Ostatné:

Kočík (3 kombinácia)		330 €
deka		15 €
autosedačka		48 €
Kompletná posteľná súprava		68,12 €
2 ks zavinovačku	11*2	22 €
6 ks podbradník	1,30*6	7,80 €
Dojčenská fľaša (plastová)	2,20*2	4,40 €
2 ks Cumlík	5,50*2	11 €
Odsávačka hlienov		4 €

Odsávačka mlieka (klasická)		28 €
Celková suma		538,32 €
Konečná suma:		1190,08 €

Kompletná posteľná súprava obsahuje: obliečku + výplň na vankúšik 40x60 cm, obliečku + výplň na perinku 120x90 cm, mantinel 34x160 cm, froté prestieradlo 60x120 cm, nebesá so šifónom, držiak na nebesá, vreckár 57x57 cm a zavinovačku 77x77 cm.¹⁰

V prípade odsávania mlieka ešte 28 € (klasická).

Konečná suma: **1031,16 €**

Príjmy

Príspevok pri narodení dieťaťa	151,37 €
Príplatok k príspevku pri narodení dieťaťa	678,49 €
829,86 €	

Dostaneme len jednorázovo

		Za 6 mesiacov
Prídavky na dieťa	22,54 €	135,24 €
Rodičovský príspevok	194,70 €	1168,20 €
		1303,44 €

Neboli sme nemocensky poistené minimálne 270 dní za posledné 2 roky pred pôrodom, takže máme nárok len na rodičovský príspevok vo výške 194,70€. V prípade, že by sme v období, keď sa staráme o dieťa, mali nárok na materské, ktorého výška v kalendárnom mesiaci je nižšia, než je výška rodičovského príspevku, rodičovský príspevok sa vypláca vo výške rozdielu medzi rodičovským príspevkom a materským.¹¹

Porovnanie

VÝDAVKY	PRÍJMY	
1190,08 €	Jednorazové 829,86 €	- 360,22 €
	Mesačné (spolu za 6 mesiacov) 1303,44 €	

¹⁰ <http://www.bambulkovo.sk/www-bambulkovo-sk/eshop/12-1-DETSKA-IZBA/104-3-Komplety/5/1627-10-dielna-postelna-suprava-90-120-cm>

¹¹ <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&aid=682>

Prvotné náklady na dieťa sa nepokryjú z prvotných jednorazových príjmov. Budeme v mínuse takže budeme musieť mať ešte iné príjmy okrem tých, čo nám poskytne štát.

Príloha 3 Žiacky projekt Financovanie ojazdeného auta z roku 2014

Financovanie ojazdeného auta

Charakteristika:

- Škoda Octavia 1,9 TDI sedan, P, M5, diesel
- Výkon 96kW
- Rok výroby 2003
- 210 000 najazdených km

Investíciu som rozplánoval na dobu 4 roky.

Vstupné náklady:

	mesačné	ročné	4-ročné
Kúpna cena auta	63,55 €	762,5 €	3050 €
Poistenie v Kooperative	9,92 €	119 €	476 €
Registrácia auta z dovozu	5,56 €	66,75€	267 €
ŠPZ	0,69 €	8,25 €	33 €
STK	2,18 €	26 €	104 €
Letné pneumatiky Matador	6,11 €	73,25 €	293 €
Zimné pneumatiky GoodYear	10,5 €	125,94 €	503,76 €
Výmena L/Z pneumatiky	3,34 €	40 €	160 €
Oprava	16,67 €	200 €	800 €
Spolu:	118,52 €		5 686,76 €

Financovanie:

- pôžička vo výške 4000 € od známeho, pretože banky neposkytujú pôžičky študentom na ojazdené auto
- úrok 6%
- dohoda o ročnom splácaní úroku

Rok splácania	Výška istiny	Úrok
1.rok	4000 €	240 €
2.rok	3000 €	180 €
3.rok	2000 €	120 €

4.rok	1000 €	60 €
Úrok spolu:		600 €

Realizácia projektu:

- Cestovanie do Bratislavy
- Cena jedného miesta 10 €

Náklady jednej cesty(tam aj späť):

- 550 km/ 1 cesta
- 5,5l/ 100 km
- cena 1l/ 1,4€

Príjmy	100 €
Náklady na naftu	42,35 €
Rozdiel:	57,65 €

Záver:

	ročné	4-ročné
Celkové Náklady	1 571,69 €	6 286,76 €
	27,26	

Aby sme pokryli náklady spojené s kúpou, prevádzkovaním vozidla a zaplatením úrokov, musíme minimálne 28-krát ročne absolvovať túto trasu.

Opotrebovanie:

		ročné	4-ročné
Aktuálna hodnota	100%		3 050 €
Hodnota po 4-rokoch	43,28%		1320 €
Stratí:	56,72%	432,47 €	1729,88 €

Auto môžeme po 4-och rokoch predat', ak nebude havarované môžeme ho predat' za 1320 €.

Ak sa rozhodneme ešte rok používať, auto stratí 400 € zo svojej hodnoty, a ďalšie náklady budú 150€. Za tento rok môžeme zarobiť 1000€.

Auto bude mať pred predajom najjazdených cca. 290 000km a vek 16 rokov.